CENTURIAE DUAE DUBIORUM JURIDICORUM IN DIFFICILIORIBUS PANDECTARUM...

Ernst Friedrich Schröter, Heinrich Ludwig Roediger, Valenti Gonzaga

REVERENDISSIMO ET CELSISSIMO
PRINCIPI ET DOMINO,
DOMINO

IOACHIMO,

ECCLESIÆ FVLDENSIS
ABBATI,

S. R. I. PRINCIPI, DIVÆ AVGVSTÆ ARCHICANCELLARIO
PER GERMANIAM ET GALLIAM PRIMATI, &c.
PRINCIPI AC DOMINO MEO CLEMENTISSIMO
BONVM, FÆLIX, TRANQVILLVMQVE
REGIMEN
EX TOTA ANIMI MENTE
DEVOTISSIME
PRECOR.

REVERENDISSIME ET CELSISSIME PRINCEPS,

DOMINE CLEMENTISSIME!

QVàm densissima Vestræ Reverendissimæ Celsitudinis Vasallorum sit seges, nôrunt ii, qui vel Fuldensia monumenta, in quibus illorũ nomina immorta-

talitati ſunt conſecrata, evolverunt, vel ipſi Reverendiſsimæ Veſtræ Celſitudinis curvo baculo, pro ſolenni more contacto, fidelitatis ſacramento capita ſua obſtrinxerunt. Nec V. Reverendiſsima Celſitudo adeò exiguis gratiam ſuam circumſcripſit limitibus, ut duntaxat eos, qui longo ſanguine cenſentur, vel in acie collatis ſignis cum hoſte dimicârunt, beneficiorum exortes eſſe non ſinat; verùm etiam viros inferioris ordinis, quos virtute & doctrinâ excellere exiſtimat, faventiſsimo clementiæ zephyro afflatos in fidelium Clientum catalogũ recipit, & virtutibus ac literis præmia conferre gaudet. Novit enim R. V. C. virtutem nec genus,

nec censum, nec sexum eligere, sed omnibus, qui eam remis, velisq; assequi student, sui copiam facere: Et cur viri, virtutum ac doctrinæ satellitio stipati, à consortio feudi capacium excludantur, cùm nec philosophantib⁹ aratro, sarculo & falce consuetudines feudales viam aspirandi ad feuda intercludant? Nuspiam enim interdicti fulmine ab hujusmodi beneficiis tales deterrent & abstrahunt, nec inficias ire possumus, cùm optimus secundū Columellam ex agro legatur miles, agricolas servitia militaria præstare posse. Quis autem religiosiùs fidei, quæ ambobus oculis Vasallo charior esse debet, litare, & juramentum, quod Domino suo dixit, tenaciùs servare

arg. l. 2. P. c. 3. §. personam.

poteſt, quàm literarũ & Juris peritiã conſpicuus cliens? qui dirimit ambigua cauſarum fata, ſuæq; defenſionis viribus in rebus ſæpè publicis ac privatis lapſa erigit, fatigata reparat, & non minùs humano generi providet, quàm ſi præliis atq; vulneribus patriã parentesq; ſalvaret. Non enim ſolos ſacratiſsimus noſter Imperator Juſtinian⁹ Imperio Romano militare credit, qui gladiis, clypeis & thoracibus nituntur, ſed etiam Advocatos, & militantes cauſarum patronos, qui glorioſæ vocis confiſi munimine laborantium ſpem, vitam & poſteros defendunt. His & aliis rationibus Veſtra Reverendiſsima Celſitudo adducta Patrem meum Henricum

in l. 14. C. de Advoc. diverſ. judicior.

 Rödi-

Rôdigerum, J. V. D. & Advocatũ non incelebrẽ liberrimo prædio Salmanshusæ ad flumen Vierram cum omnibus juribus, privilegiis ac pertinentiis abhinc aliquot annos, præstitâ priùs solenni jurisjurandi religione, investitum in nobilissimam Parium Curiæ Fuldicæ cohortem allegit, & hactenꝰ benigniori clementiæ aurâ complexa fuit. V. Reverendissima Celsitudo memorabili hujus beneficii magnitudine Patrem meum veluti adamantino vinculo Sibi obligavit, ut Ipsi nec modio, nec trimodio, nec ipso horreo satis dignas grates habere, nedum referre possit. In perpetuo V. R. C. æris nexu hærebit, & erga Ipsã solà fidelitatis devotione, à quâ nun-

quam vel latum unguem diſcedet,ſuám humilimam εὐχαριστίαν exeret. Ego quoq;,in quem ejuscemodi gratiæ lumen tandem ab exequiis Patris, quas Deus diu amoliatur,niſi mortalitatis ordo turbatur, transfundetur,V. R. C. tenaciſsimâ catenâ devinctus implicor,quam profiteor magis,quàm ſolvere poſsũ: Et ecce profiteor animo,ore,ſtylo,& hoc nomẽ in fronte hujus diſputationis inauguralis proſcribo, quam non donum, ſed ſyngrapham & obſidem mei obſequioſiſsimi cultus ad V. R. C. pedes cum oſculo manus depono, & Ipſam enixiſsimè imploro,ut plusquam Achilleo authoritatis ſcuto contra maligni livoris dentem me defendat, ac cle-

mentiâ,

mentiâ, quâ Patrem meum, beet. Ita Deus ter optimus ter maximus in Vestram Reverendissimam Celsitudinem omnem cœlestem tàm fortunæ quàm animi benedictionem uberrimè impluat, & faxit, ut ex bono publico

ILIACOS ÆQVARE SENES AVT VINCERE POSSIT.

Dabam in Perillustri ad Salam Universitate die 22. Augusti, Anno 1662.

Vestræ Reverendissimæ
Celsitudinis

devotissimus
cliens

HENRICUS LUDOVICUS RÖDIGER.

PRÆFATIO.

CUm laudatisſimæ Facultatis Juridicæ hujus Academiæ ſtatuta ab iis, qui ſummos in utroque jure honores ſibi decerni cupiunt, inter alia depoſcant, ut in publicũ prodeuntes diſputationem à ſe conſcriptam defendendo fidem ſuorum in jure profectuum faciant ſufficientem, ego quoque, poſtquam duobus diverſis temporibus periculo pro meâ exiguitate facto Magnificus & Nobiliſsimus Ordo Juridicus provinciam diſputãdi ſuſcipiendam mihi mandaſſet, meditari cæpi, quodnam argumentum diſquiſitioni publicæ deſtinarem. Nolui autem diu cunctari, ſed, ut mandato morem gererem, præſentes has theſes ex Digeſtorum volumine puriſſimo genuinæ Latinitatis fonte, præeuntibus mihi quibusdam Antinomiarum compilatoribus, properante calamo collegi. Mirabitur quidem nonnemo hæc mea conata, forſan etiam novitatis & arrogantiæ à Zoilis inſimulabor, partim quod diuturnâ & inveteratâ ferè conſvetudine hîc loci receptum ſit, unius argumenti Diſputationem elaborari, partim quod glorioIam quandam ex hiſce compluſculis perplexis thematibus aucupari videar. Verùm quoad hoc tantùm abeſt, ut id inde non ſine injuriâ concludi poſſit, ut potiùs

contrarium evidentisſimè appareat, quod ſc. ingenii mei navicula leni & placido hoc flumine decurrere ſatagat, metuens ſe credere ventoſo magni tractatus Oceano, ubi undeqvaque innumeris objectionum Notis data porta eam obruendi. Quoad prius autem non eo inficias, majorem quidem laudem & gloriam illud genus Diſputationem concinnandi manere, quam non invideo; faciliùs autem veniam, ſi quâ, quaſi deviaverim, opus eſt, impetraturum me ſpes alit, quòd alii quoque, ſi diſputationes inaugurales patrum & avorum memoriâ habitas inſpicimus, ante me tale fecerint, item boni & ſpectati viri, uti in aliis diſſimilibus caſibus Terentianus juvenis luxuriâ & laſciviâ diffluens *act. 4. Adelph ſc. 5.* & Plautinus ſenex Acheronticus cano capite in hoſpitium ad Cupidinem divertens in *Mercator. act. 2. ſc. 2.* ſua errata obtegere laborant. Quicquid ſit, legibus obtemperâſſe & meo officio ſatisfeciſſe videbor, ſi materiam amicæ diſceptationi non defuiſſe tempus docuerit. Sit itaq; AUSPICE CHRISTO

EX LIBRO DIGESTORUM PRIMO.

THESIS I.

LEges non solùm ſuffragio legislatoris, ſed etiam tacito conſenſu omnium per deſvetudinem abrogantur, *l. 32. §. 1. de legib.* Add. *§. 11. J. d. jur. natural. gent.* Obſt. *l. 2. C. quæ ſit long. conſuetud.*

II.

NOn ſunt liberi, qui contra formam humani generis converſo more procreantur, veluti ſi mulier monſtroſum aliquid aut prodigioſum enixa ſit, *l. 14. d. ſtat. homin.* Obſt. *l. 135. de verbor. ſignificat.*

III. Ut

III.

VT aliquis Senatoris filius accipi debeat, nihil interest, jam in Senatoriâ dignitate constitutus pater eum susceperit, an ante Senatoriam dignitatem, *l. 5. d. Senator.* Add. *l. 9. § 14. d. pœn. l. 2. § 2. d. decurion.* Obst. *l. 11. C. d. dignitat. libr. 12.*

IV.

VT possessio bonorum detur; vel, si cui damni infecti non caveatur, ut is possidere jubeatur; aut ventris nomine in possessionem mulier, vel is, cui legatum est, legatorum servandorum causâ in possessionem mittatur, mandari potest, *l. 4. §. 1. d. offic. ej. cui mandat. est jurisdict.* Obst. *l. 4. d. jurisdict.* junct. *l. 1. pr. §. 1. d. offic. ejus cui mandat. jurisdict.*

V. *Ex Lib. 2.*

SI convenerit, ut alius Prætor, quàm cujus jurisdictio esset, jus diceret, & priusquàm adiretur, mutata voluntas fuerit, procul dubio nemo compelletur ejusmodi conventioni stare, *l. 18. d. jurisdiction.* Obst. *l. pen. C. d. pact.*

VI.

PActum prius, ne peteret, per pactum posterius, ut peteret, non eliditur ipso jure, sed replicatione, *l. 27. §. 2. d. pact.* Obst. *l. 95. §. 4. d. solution.*

VII.

FIlius, si pater pactus sit, ne à se neve à filio suo debitum peteretur, patri heres existens exceptione conventionis rectè utitur, *l. 33. d. pact.* Add. *l. 10. d. pact. dotal.* Obst. *l. 17. § 4. l. 21. §. 2. d. pact.*

IIX.

SI reus, postquam pactus est, à se non peti pecuniam, (quod pactum cœpit fidejussori quoque prodesse) pa-

ctus sit, ut à se peti liceat, semel acquisita fidejussori exceptio pacti alterius ei invito extorqueri non potest, *l. ult. l. 21. §. ult. d. pact.* Obst. *l. 27. §. 2. vers. eâdem ratione. d. pact.*

IX.

Ex Lib. 3. CONdemnato aliquo ad tempus ex crimine famoso, si tempus illud decursum sit, infamia etiam finitur, *l. 8. d. postuland.* Add. *l. 1. C. d. his qui in exil. dat. libr. 10. l. 3. C. ex quib. caus. infam. irrogat.* Obst. *l. 6. C. d. t. ex quib. caus. infam. l. 15. pr. ad municipal. l. 3. pr. l. 5. d. decurion. l. 4. §. 4. de re militar.*

X.

CRimen stellionatus infamiam irrogat damnato, quamvis publicum non sit judicium, *l. 13. §. f. d. his qui notant. infam.* Obst. *l. 2. stellionat.*

XI.

PRocurator tenetur eum, cujus nomine experitur, defendere, si reus eundem reconvenire velit, *l. 33. §. 3. 4. 5. l. 35. pr. d. procurator.* Obst. *l. 17. vers. sed nec, C. eod. tit.*

XII.

QVi duos procuratores omnium rerum suarum reliquit, nisi nominatim præcepit, ut alter ab altero pecuniam petat, non videtur utrilibet eorum mandatum dedisse, *l. 47. d. procurator.* Obst. *l. 46. §. f. eod. tit.*

Ex Lib. 4.

XIII.

NOn videtur vi dejectus, qui dejici non expectavit, sed profugit fundum suum derelinquens, audito, quod quis cum armis veniret, *l. 9. pr. vers. de pig. quod met. caus.* Add. *l. 1. §. 29. l. 3. §. 6. §. 7. d. vi & vi armat.* Obst. *l. 33. §. 2. d. usurpat. & usucap.*

XIV.

COntra fidejussorem promissum animal ante moram occidentem actio de dolo redditur, *l. 19. d. dol. mal.*

Add.

Add. *l.1.§.1.§.4. eod.l.1. C.d.t.l.7. §. 1. in fin. d. in integr. restit.* Obst. *l. 85. d. verbor. obligat. l. 95. §. 1. vers. aliter. d. solut. & liberat.*

XV.

QVi juvenili levitate ductus hæreditatem repudiavit, postmodùm auxilium in integrum restitutionis implorans omnimodò audiendus est, siquidem omnia in integro sint, *l. 24. § 2. d. minor. 25. ann.* Add *l. 8. d. jur. deliberand.* Obst. *l fin. vers. sin autem vel minor. C. d. repud. vel abstinend. hereditat.*

XVI.

Ex Lib. 5.

LEgatione pro civitate fungentem restitui æquissimum est, sive habuit procuratorem sive non, *l. 26. §. fin. ex quibus caus. major.* Obst. *l. 39. d.t.*

XVII.

SI quis in legatione constituerit, quod ante legationem debuerit, non cogitur ibi judicium pati, ubi constituerit, sed habet jus revocandi domum suam, *l. 8. d. judic.* Add. *l. 2. § 3. §. 4. l. 24. § 1. l. 25. eod. tit.* Obst: *l. 5. §. 1. d. constitut. pecun.*

XIIX.

IN privatis negotiis pater filium, vel filius patrem judicem habere potest, *l. 77. l. 78. d. judic.* Add. *l. 6. d. recept. qui arbitr. receper. l. 13. §. ult. ad Senatusconsult. Trebell.* Obst. *l. 10. d. jurisdict.*

XIX.

CVm, institutâ de inofficioso testamento accusatione, de lite pacto transactum esset, nec fides ab herede transactioni præstaretur, inofficiosi causa erit adhuc integra, *l. 27. pr. d. inoffic. testament.* Obst. *l. 6. C. de transaction.*

XX.

FIlius, quem unum pater humanis rebus exemptus unà cum uxore prægnante reliquit, non ex parte dimidiâ sed ex quartâ interim heres erit, *l.3. si pars hereditat. petat.* Add. *l.4. eod. tit. l. 28. §. f. d judic. l.36. d. solut.* Obst. *l.30. §. 6. d. adqvir. vel omittend. heredit.*

Ex Lib. 6.

XXI.

TAbulam picturæ cedere negat Paulus in *l.23. §.3. d. rei vindicat.* Affirmat Gajus in *l.9. §.2 d. adquirend. rer. domin.* & Imperator Justinianus in *§. 35. J. d. rer. divis.* Quorum sententiam nos amplectimur.

XXII.

CUjus sit navis, quæ ex alienâ materiâ ædificata fuit, non convenit inter JCtos in *l.61. d. rei vindicat.* & *l. 26. pr. d. adquirend. rer. domin.* Nos navem ædificanti adjudicamus.

XXIII.

Cùm de fructibus percipiendis æstimandis quæritur, non debet animadverti, an malæ fidei possessor fruiturus sit, sed an petitor frui potuerit, si ei possidere licuisset, *l.62. §.1. d. rei vindicat.* Add. *l.20. eod. tit. l.4. C. unde vi. l.39. §.1. d. legatis l.12. pr. quod met. caus. l.78. d. divers. regul. jur.* Obst. *l.5. C. d. rei vindicat.* Add. *l.1. §.1. C. d petit. heredit. l.2. C. d. fruct. & lit. expens.*

XXIV.

QVi à furioso ignorans, cum furere, eò quod fortè in conspectu inumbratæ quietis constitutus erat, emit: usucapere, & proinde Publicianâ quoque experiri poterit, *l.7. §. 2. d. publician. in rem action.* Obst. *l. 2. §. 16. pro emptor.*

Usu-

XXV.

Ex Lib. 7.

VSufructuarius non potest ædificium ponere in fundo, nisi quod ad fructum percipiendum necessarium est, *l. 13. §. 6. d. usufruct.* Obst. *l. 61. eod. tit.*

XXVI.

DOminus proprietatis ne quidem consentiente fructuario servitutem imponere potest, *l. 15. §. ult. in fin. d. usufruct.* Dissent. Dd. variè. Obst. *arg. l. pen. C. d. pact. l. 1. §. 5. in fin. d. injur. & famos. libell.*

XXVII.

VSufructuario pro servitute fundo fructuario debitâ vindicandâ non datur actio confessoria, *l. 1. pr. si usufruct. petet.* Obst. *l. unic. § 4. d. remission.*

XXIIX.

FRuctus non potest esse sine usu, *l. 14. §. 1. d. usu & habitat.* Obst. *d. l. 14. §. fin. l. 5. §. 2. usufruct. quemadmod. cav.*

XXIX.

Ex Lib. 8.

TEstatore per fundum suum viam legatario relinquente simpliciter, id est, non destinatâ parte, per quam iret, facultas est legatario, in infinito ire, sive per quamlibet ejus partem viam dirigere, *l. 9. d. servitut.* Add. *l. 21. d. servitut. prædior. rusticor. l. fin. d. aqu. quotidian.* Obst. *l. 26. l. 13. §. 1. d. servitut. prædior. rusticor.*

XXX.

SErvitus ductûs aquæ, licet nondum inventæ, constitui potest, ita, ut aquam quærere & inventam ducere liceat, *l. 10. d. servitut. prædior. rusticor.* Add. *l. 23. § 1. d. servitut. prædior. urbanor. l. 25. §. 10. famil. ercisc.* Obst. *l. fin. si servitut. vindicet.* Add. *l. 1. §. 1. commun. prædior. §. 3. J. d. servitut.*

Fun-

XXXI.

Fundo, qui communi prædio serviebat, à dominis illius communis prædii in commune redempto, servitus extingvitur, *l. 27. d. servitut. prædior. rustic.* Obst. *l. 34. pr. eod. tit.*

XXXII.

Fumum in suo facere licere aut non licere agi nequit, *l. 8. §. 6. si servit. vindicet.* Obst. *d. l. 8. §. 5. si servit. vindicet.*

Ex Lib. 9.

XXXIII.

Homine ab alio mortifero vulnere percusso, ab alio posteà exanimato, prior non tenetur, quasi occiderit, sed quasi vulneraverit, *l. 11. §. 3. l. 15. §. 1. ad leg. Aquil.* Obst. *l. 51. pr. d. t.*

XXXIV.

Si dominus propter servum dolo occisum lege Aquiliâ egerit, legi Corneliæ non fit præjudicium, *l. 23. §. 9. ad leg. Aquil.* Obst. *l. 4. d. public. judic.*

XXXV.

Qui tabulas testamenti depositas ita delevit, aut corrupit, ut legi non possit, depositi actione & ad exhibendum nec non actione legis Aquiliæ tenetur, *l. 42. ad leg. Aquil.* Obst. *l. 35. d. dol. mal.* junct. *l. 1. §. 1. §. 4. eod. tit. l. 2. C. d. t. l. 7. §. 1. in fin. d. in integr. restitut.*

XXXVI.

Noxalis actio datur quoq; adversus bonæ fidei possessorem, *l. 13. d. noxal. action.* Add. *l. 11. l. 28. d. t.* Obst. *l. 27. §. 3. ad leg. Aquil. l. 37. §. 1. d. t. d. noxal. action.*

Ex Lib. 10.

XXXVII.

Bonæ fidei possessor fructus bonâ fide perceptos lucratur, si eos consumpsit, nec tenetur, quantum ex illis factus est locupletior, restituere, *l. 4. §. 2. fin. regund.* Add. *§. 35. J. d. rer. divis. §. 2. J. d. offic. judic. l. 40. in fin. d. ad-*

d. adquirend. rer. domin. l. 22. C d. rei vindicat. Obst. (1) *l. 4. §. 1. C. d. petit. heredit. l. 25. §. 11. l. 20. §. 6. l. 40. §. 1. ff. eod. tit.* (2) *l. 31. de reb. credit.* (3) *l. 70. §. f. l. 71. l. 72. d. legat. 2. l. 12. pr. quod met. caus. l. 24. §. 4. d. minor. 25. ann.* (4) *l. 206. d. divers. regul. jur.* (5) *l. 15. §. 1. d. rei vindicat.* (6) *§. 2. vers. illorum. J. d. offic. judic.*

XXXIIX.

QVi familiæ erciſcundæ actione agit, confitetur, adverſarium ſibi eſſe coheredem, *l. 51. §. 1. famil. erciſcund. l. 1. §. 2. si pars heredit. petat.* junct. *l. 1. pr. famil. erciſc.* Obſt. *l. 37. d. t. famil. erciſcund.*

XXXIX.

REm eandem pariter ementes ſocietatem contraxiſſe intelliguntur, *l. 2. pr. commun. dividund.* Add. *l. 2. C. pro ſoc.* Obſt. *l. 31. ff. d. t. pro ſocio.*

XL.

DE tigno ædibus juncto ad exhibendum agi nequit, *l. 6. ad exhibend.* Add. *l. 23. §. 6. d. rei vindicat.* Obſt. *l. 1. §. ult. d. tign. junct.*

XLI.

SOcius, qui ignorante ſocio mortuum in communẽ locum intulit, familiæ erciſcundæ vel communi dividundo conveniri poteſt, *l. 2. §. 1. verſ. an & ſocius. d. religioſ. & ſumpt. funer.* Obſt. *l. 6. §. 6. commun. dividund.*

XLII.

CEnotaphium non eſſe locum religioſum Divi fratres reſcripſerunt, *l. 6. §. 1. d. religioſ. & ſumpt. funer. l. 7. d. rer. diviſ.* Obſt. *l. 6. §. ult. d. t. d. rer. diviſ.*

XLIII.

SI cui funeris ſui curam teſtator mandaverit, & ille acceptâ pecuniâ funus non duxerit, de dolo actio

in eum danda est, *l. 14. §. 2. d. religios. & sumpt. funer.* Obst. *l. 12. § f. mandat.* junct. *l. 1. § 1. § 4. d. dol. mal. l. 2. C. eod. l. 7. § 1. in fin. d. in integr. restitut.*

XLIV.

SOcius etiam sine cæterorum sociorum consensu in loco puro communi rectè sepelitur, *l. 41. d. religios. & sumpt. funer.* Obst. *l. 6. §. 6. commun. dividund. §. 9. J. d. rer. division. l. 28. commun. dividund.*

Ex Libr. 12.

XLV.

ROgatus alicui pecuniam credere, cùm non haberet, massam auri ipsi dedit, ut eam venderet, & nummis uteretur, quam si vendiderit, pecunia inde redacta erit mutua facta, *l. 11. pr. d. reb. credit.* Obst. *l. 34. pr. vers. his argumentum. mandat. vel contr.*

XLVI.

SI alius pecuniam, quam alius ipsi quasi donaturus dederat, quasi mutuam accipiat, neque donatio neque mutuum est, nec pecunia fit accipientis, cùm aliâ opinione acceperit, *l. 18. pr. d. reb. credit.* Obst. *l. 36. d. adquirend. rer. domin.*

XLVII.

SI quis deprehensus in adulterio se redemerit, cessat repetitio dati, *l. 4. pr. d. condict. ob turp. caus.* Obst. *l. 7. §. 1. l. 8. quod met. caus.*

XLIIX.

QVamvis debitum filii quis recipiat, si tamen is, qui dat, non debitum dat, sive quando id, quod alius debebat, alius, quasi ipse debeat, solvit, repetitio competit, *l. 19. § 1. l. 65. § f. d. condict. indebit.* Obst. *l. 44. eod. tit.*

Ex Libr. 13.

XLIX.

COndictio furtiva datur adversus heredem furis in solidum, *l. 9. d. condiction. furtiv.* Add. *l. 7. §. 2. l. 5. l. 1. eod.*

eod. tit. Obst. (1) *l. 9. § f. l. 10. d. tutel. & ration. distrah.* (2) *l. 3. §. 12. d. pecul.* (3) *l. fin. C. rer. amotar.* junct. *l. 6. §. 4. ff. eod. tit.* (4) *l. 2. §. ult. vi bonor. raptor.* (5) *l. unic. C. ex delict. defunctor.*

L.

HEreditatis possessore pecuniam constituente, post evictam hereditatem non ipsi, sed ei, qui evicit, decernenda est actio, *l. 22. d. pecun. constitut.* Obst. *l. 17. §. 6. d. pact.*

LI.

ACtioni commodati potest objici compensatio, *l. 18. §. ult. commodat.* Add. *l. ult. pr. & §. 1. C. d. compensat. §. 30. J. d. action.* Obst. *l. ult. C. commodat.*

LII.

CReditor, si pignus pluris, quàm debitum erat, vendiderit, judicio pignoratitio tenetur, ut superfluum pretii cum usuris restituat, nec audiendus erit, si velit emptorem delegare, *l. 42. d pignorat. action.* Obst. *l. 24. §. 2. eod. tit.*

LIII. *Ex Lib. 14.*

SI plures navem exerceant, cum qvolibet eorum in solidum agi potest, *l. 1. §. f. l. 2. l 3. d. exercitor. action.* Obst. *l. 7. §. 5. naut. caupon. stabular.*

LIV.

MAgister navis cum illis, qui necessariò jacturâ factâ propter amissas res aliorum consecuti sunt, ut merces suas salvas haberent, ex conducto agere potest, ut detrimentum pro portione communicetur, *l. 2. pr. d leg. Rhod. d jact.* Obst. *l. 14 pr. d. praescript. verb.*

LV.

QVi levandae laborantis navis gratiâ res aliquas projiciunt, non hanc mentem habent, ut eas pro dere-

licto habeant, *l. 8. l. 2. §. f. d. leg. Rhod. d. jact.* Add. *§. f. J. d. rer. divis. l. 9. §. f. l. 44. vers. idem ait. l. 58. d. adqvirend. rer. domin. l. 21. §. 1. d. adqvir. vel amittend. possession. l. 7. pro derelict.* Obst. *l. 43. §. 11. d. furt.*

LVI.

Filiusfamilias nummorum simpliciter ei donatorum alienationem non habet, & ideò, si solverit, condictio illorum patri ex omni eventu competit, *l. 9. §. 1. d. Senatusconsult. Macedon.* Obst. *l. 14. d. reb. credit.*

Ex Libr. 15.

LVII.

SI pater, qui de peculio tenebatur, creditori heres extiterit, non inspiciendum, quod tunc in peculio fuerit, cùm adiretur hereditas, sed, quia mortis tempus in Falcidiæ ratione spectatur, illius temporis peculium considerabitur, *l. 50. §. 1. d. pecul.* Add. *l. 56. pr. ad leg. Falcid.* Obst. *l. 83. eod. tit.*

LIIX.

IN rem quoque versum videtur, quando servus mutuatus pecuniam eam solverit creditori, quem dominicum putabat, qui non erat, *l. 3. §. 1. d. in rem vers.* Obst. *l. 23. d. negot. gest. l. 11. d. in rem vers.*

LIX.

VT actio de in rem verso competat, sufficit, semel in rem versum esse, licet posteà versum esse casu quodam desierit, *l. 3. §. 7. 8. l. 17. pr. d. in rem vers.* Obst. *l. 10. §. 6. eod. tit.*

LX.

PAter vel dominus, qui subscripsit chirographo filii vel servi, tenetur quod jussu, *l. 1. §. 4. qvod juss.* Add. *l. 3. C. qvod cum eo qvi in alien. potestat. l. 8. §. 15. quib. mod. pign. solv. l. 26. §. 1. de pignor. & hypothec.* Obst. *l. 8. d. rescindend. vendit.* Add. *l. 14. C. si cert. petat. l. 6. C. d. fidejussor. l. 15.*

C. d. ad-

C. d. administrat. tutor. l. 39. d. pignoratit. action. l, 2. C. d. reb. alien. non alienand.

LXI.

Ex Lib. 16.

MUllierem, si alicui quid facienti vel omittenti, unde periculum metuebat, indemnitatem promiserit, non tuetur auxilium Senatusconsulti Vellejani, *l. 8. §. 1. l. 19. pr. §. 1. §. 2. ad Senatusconsult. Vellejan.* Add. *l. 6. pr. C. eod. tit.* Obst. *d. l. 6. §. 1. §. 2. C. d. tit.*

LXII.

COndemnatus ideò, quod tempore Ædilitatis arctiorem annonam præbuit, nihilominus habet compensationem adversus fiscum, *l. 17. d. compensation.* Obst. *l. 46. §. 5. d. jur. fisc. l. 3. C. d. compensation. l. 20. ff. eod. tit.*

LXIII.

IN omnibus actionibus compensatio fit ipso jure, & quidem in actionibus personalibus etiam ante Justinianum ipso jure facta fuit, *l. 4. l. 11. l. 21. l. 22. d. compensat.* Add. *l. 4. l. 6. C. eod.* Diss. Dd. variis & multis argumentis hanc sententiam oppugnant.

LXIV.

CIrca quæstionem, an rei sequestratæ possesio ad sequestrem transeat, disfidium est inter *l. 17. §. 1. deposit.* & *l. 39. d. adquirend. vel amittend. possess.* Nos negamus.

LXV.

Ex Libr. 17.

ACtio mandati solùm ei datur, cujus interest, *l. 8. §. 6. mandat.* Obst. *l. 6. §. 4. eod. tit.*

LXVI.

PUblicatis bonis, quicquid posteà acquiritur, non sequitur fiscum, *l. 22. §. 5. mandat.* Obst. *l. 2. C. d. bon. proscriptor.*

 Pro-

LXVII.

PRocurator, cùm à debitoribus domini pecuniam exegisset, epistolam ad eum misit, quâ significabat, certam summam ex administratione apud se esse, eamque creditam sibi se debiturum cum usuris semissibus. Qv. an ex eâ causâ pecunia credita videatur? Negat Africanus in *l.34.pr.mandat.* Dissentit Ulpianus in *l.15.d.reb.credit.*

LXIIX.

FIdejussor, qui rem pignoris jure obligatam à creditore emit, conveniri potest à debitore mandati judicio, ut oblato omni debito eam cum fructibus restituat, *l.59.§.1.mandat.* Obst. *l.1.C.d.dol.mal.* junct. *l.2.C.eod.tit.l.1.§.1.§.4.ff.d.tit.l.7.§.1.in fin.d.in integr.restitut.*

LXIX.

Ex Libr.18. SI quis se virginem emere putet, cùm esset jam mulier, vel rem humani privati juris, cùm esset divini, emptio valebit, *l.11.§.1.l.4.l.70.d.contrah.empt.* Obst. *l.11.§.5.d.action.empt.l.62.§.1.d.contrahend.empt.*

LXX.

VEnditio rei saltèm inauratæ, licet emptor auream putet, valet, *l.14.d.contrah.emption.* Obst. *l.41.§.1.eod.tit.* Add. *l.45.d.t.l.1.§.f.d.pigneratit.act.l.22.d.verbor.obligat.*

LXXI.

PEriculum rei venditæ emptione perfectâ etiam ante traditionem ad emptorem pertinet, *l.8.pr.l.[illegible]pr.l.15.d.pericul.& commod.rei vendit.l.5.§.2.d.rescind.vendit.* Add. *§.3.J.d.empt.& vendit.l.1.l.4.l.6.C.d.pericul.& commod.rei vendit.l.31.pr.d.action.empt.l.35.§.4.l.34.§.6.d.contrahend.empt.l.11.§.9.quod vi aut clam.* Obst. *l.33.locat.* Add. *l.14.pr.§.1.d.pericul.& commod.rei*

ven-

vendit. l. ult. d. condict. caus. dat. caus. l. 11. §. f. vers. neque enim bona fidei. d. act. empt.

LXXII.

EMptor, si in pretio solvendo moram fecerit, usuras duntaxat venditori præstare tenetur, non omne omninò, quod venditor morâ non factâ consequi potuit, veluti si negotiator fuerit, & pretio soluto ex mercibus plus quàm ex usuris quærere potuit, *l. ult. d. pericul. & commod. rei vendit.* Add. *l. 21. §. 3. d. action. empt. & vendit.* Obst. *l. 2. § fin. in fin. d. eo quod cert. loc. dar. oport.*

LXXIII. *Ex Lib. 19.*

EMptor, qui vacuam possessionem tradi stipulatus est, si ex stipulatu agat, fructus non venient in eam actionem, *l. 3. §. 1. d. act. empt. & vendit.* Obst. *l. 4. pr. d. usur. & fructib. & caus.*

LXXIV.

IGnarus locans dolia vitiosa, ex quibus deinde vinum effluxit, tenetur in id, quod interest, nec ignorantia ejus erit excusata, *l. 19. §. 1. locat. conduct.* Add. *l. 6. §. 4. d. act. empt. & vendit.* Obst. *l. 13. pr. d. t. d. act. empt. & vendit.*

LXXV.

SI quis pecuniam det, ut rem accipiat, emptio & venditio est. *l. 5. §. 1. d. præscript. verb.* Obst. *l. fin. d. condict. caus. dat. caus. non secut.*

LXXVI.

JUlianum in eâdem facti specie in *l. 5. §. 2. vers. sed si dedi. d. præscript. verb.* & in *l. 7. §. 2. d. pact.* contraria statuere & sibi ipsi contradicere negatur.

LXXVII. *Ex Lib. 20.*

JUra prædiorum urbanorum pignori dari non possunt, nec conveniri potest, ut hypothecæ sint, *l. 11. §. 3. d. pignor. & hypothec.* Obst. *l. 12. eod. tit.*

78. Si

LXXIIX.

SI Mœvius Titio, qui rem ejus ignorante illo creditori suo Cajo obligaverat, heres extitit, ex post facto pignus directò quidem non convalescit, sed utilis pignoratitia dabitur creditori Cajo contra heredem Titii Mœvium, *l. 22. d. pignor. & hypothec.* Obst. *l. 41. d. pignorat. action.*

LXXIX.

INducta illataque in prædium rusticum non sunt taciti pignoris nexu obligata, *l. 4. pr. in quib. cauf. pign. vel hypothec. tacit. contrah.* Obst. *l. 7. §. 1. d. t.* Add. *l. 5. C. locat. conduct. l. ult. C. in quib. cauf. pign. vel hypothec. tacit. l. 3. ff. eod. tit. §. 7. J. d. action. l. 14. §. 1. d. religios. & sumpt. funer.*

LXXX.

CReditor prior hypothecarius generalis fisco posteriori etiam in acquisitis à debitore post obligationem cum fisco initam præfertur, *l. 21. pr. qui potior. in pignor.* Add. *l. 8. l. 3. eod. tit. l. 2. l. 4. C. d. tit.* Obst. *l. 28. d. jur. fisc.*

Ex Libr. 21.

LXXXI.

MAncipia trita sunt veterana, mancipia rudia sunt novitia, *l. 37. d. ædilit. edict.* Obst. *l. fin. §. 2. eod. tit.*

LXXXII.

IS, cui Ædiles intra duos menses judicium ad redhibendum pollicentur, non audiendus est, si sexagesimo & primo die experiri velit, *l. 38. pr. d. ædilit. edict.* junct. *l. 28. eod. tit.* Obst. *l. 101. d. diverf. regul. jur. antiqu.*

LXXXIII.

EMptor habet regressum in venditorem, sive tota res, sive pars ejus evincatur, *l. 1. l. 39. §. 2. l. 45. d. evict.* Obst. *l. 56. §. 2.* junct. *l. 34. §. 1. eod. tit. l. 36. d. t. l. 38.*

§. 3. *d.*

§. 3. *d. verbor. obligat. l. 41. l. 41. d. t. d. evict ion.* junct. *l. 1. §. 1. d. inspiciend. ventr. l. 73. d. legat. 2.*

LXXXIV.

LIs mota denuntiari potest auctori quolibet tempore, (Ergò etiam post litem contestatam) dum tamen ne fiat prope ipsam condemnationem, ut sc. ipsi adhuc sit integra defensio, *l. 29. §. 2. d. evict ion.* Obst. *l. 29. §. 3. d. legat. 3.*

LXXXV.

FIlius heres ad usuras, quas pater ejus longo tempore præstitit, solvendas etiam tenetur, *l. 6. pr. §. 1. d. usur. & fruct. & caus.* Add. *l. 1. C. d. fideicommiß.* Obst. *l. 7. C. d. usur.* Add. *l. 28. C. d. pact. l. 31. d. oper. libertor.*

LXXXVI.

BOnæ fidei emptor, licet posteà cognoverit, fundum alienum esse, nihilominùs eousque, dum fundus evictus fuerit, quoad percipiendos fructus intelligi debet, *l. 25. §. fin. d. usur.* Obst. *l. 48. §. 1. d. adqvir. rer. domin.* Add. *l. 23. §. 1. eod. tit.*

LXXXVII.

ALterius rei promittendi mora alteri non nocet, *l. 32. §. 4. d. usur.* Add. *l. 173. § 2. d. divers. regul. jur. l. 3?. d. negot. gest.* Obst. *l. penult. d. duob. reis constituend.*

LXXXIIX.

LEgatario centum aureos primum in testamento, deinde in codicillis posteà scriptis ab eodē testatore sibi legatos tanquam duplicatos petente, ipse heres, non legatarius, posteriorem scripturam inanem esse, nec testatorem legatum duplicare voluisse judici approbare debet, *l. 12. d. probat. & præsumption.* Obst. *l. 34. §. 3. d. legat. 1.*

Ex Libr. 23.

LXXXIX.

OFficium in aliquâ provinciâ administrans sponsare non prohibetur mulierem inde oriundam, vel ibi domicilium habentem, cui tamen, si post officium depositum nolit nuptias contrahere, licet hoc facere, arris tantummodo redditis, quas acceperat, *l. 38. pr. d. rit. nuptiar.* Add. *l. 57. pr. l. 63. l. 65. §. 1. d. t. l. 6. C. eod. tit. & unic. C. si qvacunqve predit. potestat.* Obst. *l. unic. C. si rect. provinc. vel ad rem pertinent.*

XC.

REs, quæ ex dotali pecuniâ comparatæ sunt, dotales esse videntur, *l. 54. d. jur. dot.* Add. *l. 22. §. f. solut. matrimon. dos qvemadmod.* Obst. *l. 12. C. d. jur. dot.* Add. *l. ult. C. d. serv. pign. dat. manumiß.*

XCI.

CErtâ re vel quantitate non demonstratâ nihilominus dotis promissio valet, *l. 69. §. 4. d. jur. dot.* Obst. *l. 1. l. 3. C. d. dot. promiß.*

XCII.

PActum filiæ de dote profectitiâ non nocet patri, nisi adjectâ filiæ personâ experiatur, *l. 7. d. pact. dotal.* Add. *l. 23. C. d. pact.* Obst. *l. 2. §. 1. solut. matrimon. dos quemadmod. petat.*

Ex Lib. 24.

XCIII.

DOnationes inter conjuges sunt prohibitæ, præsertim immodicæ, *l. 1. l. 2. l. 3. pr. § 10. l. 31. §. 8. d. donat. int. vir. & uxor.* Obst. *l. 1. §. 1. verb.* uxore *l. 7. §. 1. verb.* in infinitum *: d. leg. Jul. repetundar.*

XCIV.

DOnatio inter virum & uxorem, quando res non est tradita, sed solum promissa, morte non confirmatur, *l. 23. d. donat. int. vir. & uxor.* Add. *l. 24. C. eod. tit.* Obst. *l. 33. l. 32. §. 1. ff. d. tit.*

Mari-

XCV.

MAritus potest testatorem, qui ipsi legaturus aliquid aut hereditatis nomine relicturus erat, rogare, ut id uxori suæ relinquat, nec videbitur esse donatio inter conjuges prohibita, *l.31.§.7.d. donat. int. vir. & uxor.* Add. *l.5.§.13.§.16.d.t.* Obst. *l.3.§.f.l.4.eod.tit.*

XCVI.

SOcer ex promissione dotis à marito conventus in id, quod facere potest, condemnatur, *l.17.pr. solut. matrimon.* Obst. *l.21. d. re judicat.*

XCVII.

IMpensæ, ut servi dotales artibus imbuerentur, à marito utiliter factæ censentur, ideoque illarum exactio ipsi competit, *l.6 d. impens. in res dotal. fact.* junct. *l.5.§.f.l.7.§.1.d.t.* Obst. *l.28.§.1.d. donat. int. vir. & uxor. l.79.§.1.d. verbor. significat.*

XCIIX.

VTilibus quoque impensis adnumeratur, si maritus in prædio dotali pistrinum extruxerit, *l.6. d. impens. in res dotal. fact.* junct. *l.5.§ f. eod. l.79.§.1.d. verbor. significat.* Obst. *l.1.§.3. d.t.d. impens. in res dotal.*

XCIX.

ACtio rerum amotarum non datur contra heredes in solidum, sed in quantum ad eos pervenit, *l.21.§.5.l.16. rer. amotar.* junct. *l. unic. C. ex delict. defunctor. l.3. C. rer. amotar.* Obst. *d.l.3.C. rer. amotar. l.6.§.4.ff. eod. tit.* junct. *l.9.d. condict. furtiv.*

C.

COnstante matrimonio judicium rerum amotarum non habet locum *l.25. rer. amotar.* Add. *l.2.C. eod. tit.* Obst. *l. fin.§. fin. C. d. furt. & serv. corrupt.*

 Cl. Tu-

In Libr. 26.

CI.

Tutorem à matre filio, quem non instituit heredem, datum Magistratus non tenetur confirmare, *l. 4. d. testament. tutel.* Obst. *l. 4 C. eod. tit.*

CII.

Certæ rei tutor dari nequit, *l. 12. l. 13. d. testament. tutel.* Add. §. *4. J. qui testament. tutor.* Obst. *l. 15. d. t. d. testament. tutel. l. 4. cod. tit. l. 12. §. 3. d. administrat. tutor.*

CIII.

Nullus Magistratus eum, qui jurisdictioni ejus non subjacet, potest tutorem dare, *l. 1. §. f. l. 3. l. 24. d. tutor. & curator. dat.* Add. §. *f. J. d. Atilian. tutor. l. 5. C. qui dar. tutor. l. 13. §. f. l. fin. §. fin. d. excusat.* Obst. *l. 10. d. tutel. l. 19 §. 1. d. tutor. & curator. dat. l. 3. qui pet. tutor. l. 15. §. 9. d. excusat.* junct. *l 13. §. 4. ad Senatusconsult. Trebellian. l. 4. d. recept. qui arbitr. receper.*

CIV.

Si tutor, cui administratio tutelæ concessa non est, auctoretur, id ratum haberi non debet, *l. 4. d. auctoritat. & consens. tutor.* Obst. *l. 49. d. adquirend. vel omittend. hereditat.*

Ex Libr. 27.

CV.

Tutori suas excusationes statim à datione vel decreto omissā simplici contestatione per modum appellationis proponere licet, *l. 13. pr. l. 16. l. 4. pr. d. excusat.* Add. *l. 18. C. eod. l. 39. §. 6. d. administrat. & periculo tutor. l. 17. §. 1. d. appellation.* Obst. §. *16. J. d. excusat. tutor. l. 1. §. 1. quand. appelland. l. 13. pr. in f. d. excusat.*

CVI.

Tutor non potest se excusare per libellum, *l. 25. d. excusation.* Add. *l. 71. d. divers. regul. jur. l. 9. §. 1. d. offic. Proconsul.* Obst. *l. 13. §. 10. d. excusation.*

Actio-

CVII.

ACtione tutelæ ut & condictione furtivâ institutâ actio de rationibus distrahendis perimitur & tollitur, *l.2.§.1.l.1.§.21.d.tutel. & ration. distrahend.* Obst. *l.34. §.ult.d.obligat.& action.l.7.§.1.commodat.* junct. *l.1.§.23. l.2.§.2.d.t.d.tutel. & ration. distrab.*

CIIX.

HEredes tutoris, (idem in heredibus Magistratuum nullam vel minus idoneam cautionem exigentibus obtinet) dolum & latam, non etiam levem, culpam tutoris præstare tenentur, *l.fin. d.fidejussor. & nominator.& heredib.tutor.l 4. d.Magistrat.conveniend.* Add. *l.1 C.d.hered.tutor.l.2.C d. Magistrat. conveniend. l.12 d.obligat.& action.* Diss.Opp. *d.l.4.d.Magistrat. conveniend. d.l.1.C.d.hered.tutor.l.2.§.2.d.verbor.obligat.l.4.§.1.d.t.d.fidejussor.& nominator. & hered. tutor.*

CIX.

QVi de castrensi peculio potest testari, patrem suum testem ad testamentum rectè adhibet, *l.20.§.2.qui testam facer.poss.* Obst *§.9.J.d. testament. ordinand.*

CX.

POstumus præteritus, qui vivo testatore natus decessit, licet juris scrupulositate nimiâque subtilitate testamentum rumpere videatur, attamen, si signatum fuerit testamentum, bonorum possessionem secundum tabulas accipere heres scriptus potest, remque obtinebit, & legatarii ea, quæ sibi relicta sunt, habebunt securi, *l.12. pr. d. injust. rupt. irrit. fact. testament.* Obst. *l.15.d.t l.2 C.d.postum.hered.instituend.l.81.d.legat. 2.*

CXI.

TEstatore duodecim uncias in divisione excedente, æquè pro ratâ decrescit, utputa, si Titium ex duo-

 decim

decim unciis heredem, Cajum ex sex scripsit, Titius besſem hereditatis habebit, Cajus trientem, *l. 13. §. 4. d. h. redib. instituend.* Add. *§. 9. J. eod. tit.* Obst. *l. 23. pr. C. d. legat.*

CXII.

INstitutio illa, filius meus impiissimus malè de me meritus heres esto, valet, & omnes aliæ hujusmodi institutiones sunt receptæ, *l. 48 §. 1. d. hered. instituend.* Obst. *l. 9. § 8. eod. tit. l. 9 pro soc.* Add. *l. 54. pr. d. legat. 1.*

Ex Lib. 29. CXIII.

TEstamentum, quod quis, antequam militare cœperit, fecerat, si in militiâ decesserit, jure militari non valebit, nec ad privilegia militum pertinebit, si non quasi nova voluntas ejus illud valere volentis militiæ tempore intervenerit, *l. 20. §. 1 d. testament. milit.* Add. *l. 9 § 1. l. 25 l. 38. §. 1. in fin. d. t. §. 4. J. eod. tit. l. 8. §. 4. d. jur. codicillor.* Obst. *l. 15. §. 2. d. testament. milit.*

CXIV.

PLus valet, quod est in opinione, quàm quod in veritate, *l. 15. d. adquirend. vel omittend. hereditat.* Obst. *§. 11. J. d. legat.*

CXV.

QVi per fraudem omisit hereditatem, ut ad legitimum perveniat, legatorum petitione tenetur, *l. 1. §. fin. si quis omiss. caus. testament.* Obst. *l. 4 pr. eod. tit.*

CXVI.

IS demum codicillos facere potest, qui & testamentum facere potest, *l. 6. §. 3. d. jur. codicillor.* Add. *l. 9. eod. tit. l. 32. § 5. d. captiv. & postlim. revers.* Obst. *pr. J. d. codicill.*

Ex Lib. 30. CXVII.

LEgata fideicommissis per omnia exæquata esse Ulpianus asserit in *l. 1. d. legat. 1.* Obst. *l. 2. C. commun. de legat. & fideicommiss.* E 3 Heres

CIIX.

HEres servum legatum, qui in fugâ est, suâ operâ & sumptu, non impensâ legatarii requirere & præstare debet, *l.39.pr.d.legat.1.* Obst. *l.108.pr.d.t.*

CIX.

RE propriâ legatarii ipsi relictâ inutile est legatum, &, si ei postmodùm alienaverit eam, nec ipsa res, nec æstimatio ejus debetur, *l 41.§ 2.d.legat 1.* Add. *l.66. § 6.d.legat.2. §.10. J.d. legat.* Obst. *l.1. §. fin.d.regul. Catonian.*

CXX.

SI nominati sint omnes heredes in legando, partes hereditarias debent, si vero pars heredum nominata sit, viriles, *l.54.§.f.d.legat.1.* Obst. *l.124.d.tit.l.17.d. duob.reis constituend.*

CXXI.

ÆDificio post testamentum factum areæ legatæ imposito & solum & superficium debebitur, *l.39. d. legat 2.* Add. *l 44.§.4.l.8.pr.l.24 § 3.d.legat.1 l 98.§.8. vers.non est his similis.d.solution.& liberation.* Obst. *l.79.§. 2 d.l.gat 3.* Ex Libr.31.

CXXII.

ÆStimatio rei legatæ, cujus commercium legatarius non habet, non debetur, *l. 49.§. 2.d. legat.2.* Add. *d.l.49.§ 3. 4 J d legat.l.39 §.8.§.10.d.legat.1.l. 4.d. verbor. obligat.* Obst. *l.11. 16.d.legat.3.l.114.§.5.l.40. d.legat.1.*

CXXIII.

FUndus legatus, quem alii restituere legatarius à testatore rogatus erat, fideicommisso deinde adempto nihilominus apud legatarium manet, nec ad heredem pertinet, *l 60.d.legat.2.* Add. *l.17.pr.d.legat.2. l.10.§.1.d.his quæ ut indign.l.37.§.1 d.legat 3.* Obst. *l.pen.§. 2.d.adimend.vel transferend.legat.*

De-

CXXIV.

DEbito in diem creditori à debitore purè legato inutile effici legatum, si vivo testatore dies intervenerit, Paulus existimat in *l. 82. pr. d. legat. 2.* Contradicunt autem Papinianus in *l. 5. ad leg. Falcid.* & Imperator Justinianus in §. *14. J. d. legat.* Quorum sententiam veriorem esse putamus.

Ex Libr. 31.

CXXV.

TEstator, si leget prædium Sejanum omne, eam quoque partem fundi suprascripti, quam ex causâ pignoris nactus est, reliquisse videtur, salvo tamen jure debitoris, *l. 68 pr. d. legat. 3.* Obst. *l. 101. pr. d. tit.*

CXXVI.

SI neque ex testatoris, neque ex regionis, unde fuit, consvetudine, neque ex contextu testamenti apparere possit, an optimum, sive majus, an mediocre, an verò minimum & exiguius, legato generaliter relicto, præstari voluerit testator, receptum est, ut exiguius, legatum videatur, *l. 75. d. legat. 3.* Add. *l. 39. §. 6. d. legat. 1. l. 9. d. diversf. regul. jur.* Obst. *l. 38. §. fin. d. aur. argent. mund. ornament. l. ult. §. 1. C. commun. d. legat. l. 37. pr. l. 110. d. legat. l. 35. §. 2. C. d. donation. l. 12. d. diverf. regul. jur.*

CXXVII.

SI servus legatus interim manumittatur, & posteà rursus in servitutem recidat, legatum ejus resuscitabitur, & peti poterit, *l. 79. §. 3. d. legat. 3.* Obst. *l. 98. §. 8. vers. nec admissum est. d. solut. & liberation.*

CXXIIX.

PRiusquam dies, in quem fideicommissum relictum erat, venerit, heres fiduciarius retinet perceptos interim ex hereditate fructus, quos nec reddere rogatus videtur, etiamsi testator dixerit: Quicquid ex hereditate

reditate bonisve meis ad te pervenerit, cùm morieris, restituas, *l.83.pr.d.legat.3.* Add. *l.57. pr. l.58. §. pen. l.18. pr.* *§.2. l.27.§.1. l.44. §.1. vers. sanè profructu. l.33. ad Senatusconsult. Trebellian.* Obst. *l.32.d.tit. l.3 §.2.3. d. usur. & fructib. l.43.§.2. d. legat.2. l.1. §.1 d. dot. prælegat.*

CXXIX.

IN legato generis electio est legatarii, *l.2. §.1. d. option. vel elect. legat.* Add. *l. 108. §.2. d. legat.1 §.22. J.d. legat. l.20. d. legat.1.* Obst. *l.4. d. tritic. vin. vel ol. legat. l.71.pr. l.37. §.1. l.32. §.1.* junct. *d. l.20. d. legat.1.* Add. *l.45. §.1. l.84. §.3. d. legat.1. l.29. §.1. d. legat.3 l.19. l.43. §.3. d. legat.2. l.47. §.3. d. legat.1. l.10. §. fin. d. jur. dot. l.106. d. verbor. obligat.*

Ex Libr. 33.

CXXX.

VIno legato acetum quoque continetur, quod paterfamilias vini numero habuit, *l.1. d. tritic. vin. vel ol. legat.* Obst. *l.3. pr. eod. tit.*

CXXXI.

FUndo instructo legato & alienato poterit instrumentum esse legatum & vindicari, *l.5. d. instruct. vel instrument. legat.* Obst. *§.17. J. d. legat.*

CXXXII.

MOla instrumento fundi non continetur, *l.18. §.2. d. instruct. vel instrument. legat.* Obst. *l.26 §.1. eod. tit.*

CXXXIII.

Ex Lib. 34.

LEgatis alimentis ea, quæ ad disciplinam pertinent, legato non comprehenduntur, *l.6. d. aliment. vel cibar. legat.* Obst. *l.6. §.5. d. Carbonian. edict.* Add. *l.4. l.2. pr. ubi pupill. educar. deb. l.1. C. d. aliment. pupill. præstand.*

CXXXIV.

CErto auri pondere legato in arbitrio heredis est, aut aurum præstare, aut pretium auri, quanti comparari potest, *l.35. pr. d. aur. argent. mund. ornament.* Add. *l.1 §.1. l.9. §.1. eod. tit.* Obst. *l.9. d. tit.*

CXXXV.

IS, cui liberatio ab obligatione, quâ obstrictus erat testatori, legata est, ab ipsâ quidem liberatur, non autem ab actione in rem, quâ defuncto tenebatur, *l. 20. §. 1. l. 28. §. 4. d. liberat. legat*. Obst. *l. ult. §. 2. eod. tit.*

CXXXVI.

SI testator duobus hominibus ejusdem nominis, puta Semproniis, legaverit, & uni ademerit, nec appareat, cui ademptum sit, verius est, ademptionem in utrumque valere, *l. 10. pr. d. reb. dub*. Obst. *l. 3. §. 7. d. adimend. vel transferend. legat.*

Ex Libr. 35.

CXXXVII.

LEgatum non potest conferri in alienam voluntatem, *l. 52. d. condit. & demonstrat*. Obst. *l. 1. pr. d. legat. 2. l. 43. §. 2. d. legat. 1.* Add. *l. 46. §. 2. d. fideicommissar. libertat.*

CXXXIIX.

LEgatarius vel fideicommissarius nunquam utitur legis Falcidiæ beneficio, *l. 47. §. 1. ad leg. Falcid.* Add. *l. 71. d. tit. l. 1. §. 17. §. 18. l. 28. §. fin. l. 63. §. 11. ad Senatusconsult. Trebellian*. Obst. *l. 32. §. 4 ad leg. Falcid.*

CXXXIX.

IN dote relegatâ lex Falcidia non habet locum, *l. 57. l. 81. §. 1. ad leg. Falcid*. Obst. *l. 1. §. 12. d. dot. prælegat.*

CXL.

QVod implendæ conditionis causâ heredi datur, in quartam Trebellianicam imputatur, *l. 91. ad leg. Falcid*. Add. *l. 22. §. 3. ad Senatusconsult. Trebell*. Obst. *l. 30. §. 7. ad leg. Falcid.*

Ex Libr. 36.

CXLI.

SI naufragio vel ruinâ vel adgressu, vel quo alio modo filius simul cum patre pereat, non est verum, filium patri supervixisse, *l. 17. §. 7. ad Senatusconsult. Trebellian*. Obst. *l. 9. §. 1. d. reb. dub.*

Si

CXLII.

SI pater, qui filium & filiam habebat, in testamento de filiâ suâ ita caverit: Mando tibi non testari, donec liberi tibi sint: fideicommissum ex hâc scripturâ fratri debebitur, *l.74.pr.ad Senatusconsult. Trebellian.* Obst. *l.77. §.24. d. legat. 2.*

CXLIII.

LEgatum Titio, cùm annorum quatuordecim erit factus, relictum conditionem in se continet, & proinde illo ante quartum decimum annum rebus humanis subtracto ad heredem ejus non transit, *l. 22. pr. quand. dies legator.* Add. *l. 49. §.1. 2. 3. d. legat. 1. l. 21. pr. quand. dies legator. l. 1. §. 2. l. 75. d. condit. & demonstration.* Obst. *l. penult. C. quand. dies legator.* Add. *l. 26. §. 1. ff. eod. tit. l. 46. ad Senatusconsult. Trebellian. l. 40. §. 2. d. condit. & demonstrat.*

CXLIV.

FRuctuum nasciturorum legatum est purum, non conditionale, ideoque dies ejus etiam, antequam nascantur, cedit, *l. 75. §. 1. quand. dies legator.* Add. *l. 6. §. 1. l. 5. pr. §. 1. d. tit. l. 99. d. condit. & demonstration.* Obst. *l. 73. pr. d. verbor. oblig. l. 16. pr. quand. dies legator.*

CXLV. *Ex Lib. 37.*

TUtor bonorum possessionem pupillo competentem repudiare non potest, *l. 8. d. bon. possess.* Add. *l. 1. §. 4. d. successor. edict. l. 5. d. jur. & fact. ignorant.* Obst. *l. 11. d. auctoritat. & consens. tutor.* Add. *l. 7. §. 2. d. bonor. possess.*

CXLVI.

SCientia patris circa tempora bonorum possessionis filio ignoranti non nocet, *l. 1. vers. nam & pater. d. bonor. possess. furios. infant.* Add. *l. 3. quis ord. in possession. servet.* Obst. *l. 7. §. 2. d. bonor. possession.*

CXLVII.

DOtem, quam pater meus propter me filiæ meæ nomine dedit, post mortem patris mei mortuâ in matrimonio filiâ mihi reddi oportet, *l. 6. d. collation.* Obst. *l. 79 pr. d. jur. dot.*

CXLIIX.

JUs patronatus liberis tàm ex causâ perduellionis, quàm ex aliâ quâcunque punitorum salvum esse in dubium non venit, *l. 4. d. jur. patronat.* Add. *l. 9. ad leg. Jul. Majestat. l. 5. C. d. obsequ. patron. præstand.* Obst. *l. 3. d. interdict. & relegat. l. 1. C. d. bon. libertor.*

CXLIX.

Ex Lib. 38. LIbertus patrono operas præstare debet suo victu & vestitu, *l. 18. d. oper. libertor.* Obst. *l. 21. l. 33. l. penult. §. 1. d. tit.*

CL.

EMancipato quoque filio pater libertum assignare potest, *l. 9. d. assignand. libert.* Obst. §. *2. J. eod. tit.*

CLI.

BOna militis intestati defuncti castrensia fisco tunc demum vindicantur, cùm heres legitimus ad finem quinti gradus non extitit, *l. 2. d. veteranor. & milit. successtion.* Obst. *l. 2. C. d. heredital. decurion. l. 6. §. 7. in fin. d. injust. rupt. irrit. fact. testament.*

CLII.

AGnatorum successio certo gradu, v. g. decimo, non est circumclusa, sed in infinitum porrigitur, *l. 2. § 1. d. suis & legitim. heredib.* Add. *§. 3. J. d. legitim. agnat. succession.* Obst. *§. ult. J. d. successtion. cognator.*

Ex Libr. 39. CLIII.

MOrte ejus, qui nuntiavit novum opus, extingvitur nuntiatio, *l. 8. §. 6. d. oper. nov. nuntiat.* Obst. *l. 20. §. 6. §. fin. d. tit.*

Si

CLIV.

SI is, cui opus novum nuntiatum erat, vendidit prædium, & emptor ædificavit, emptor tenetur de eo, quod adversus edictum factum est, *l. ult. d. oper. nov. nuntiat.* Add. *l 8. § 6. eod. tit.* Obst. *l. 3. § 3. d. alienat. judic. mutand. caus. fact.*

CLV.

STipulatio damni infecti, quam emptor ante traditionem interposuit, nihil proficit, nisi in id, quod post traditionem accidit, *l. 18. § 7. & 9. d. damn. infect.* Obst. *l. 18. pr. eod. tit.*

CLVI.

HEredes donatoris, qui alicui hospitii usum gratuitò concessit, mutare voluntatem non prohibentur, *l. 32. d. donation.* Obst. *l. 27. eod. tit.*

CLVII.

APud legatum Proconsulis rectè fit servi manumissio, *l. 17. § 1. d. manumiss. vindict.* Obst. *l. 2. § 1. l. 3. d. offic. Proconsul.*

Ex Lib. 40.

CLIIX.

MInor 25. annis, si eveniat, ut sit consul, apud se manumittere poterit, *l. 20. § 4. d. manumiss. vindict.* Obst. *l. unic. § 2. d. offic. Consul.*

CLIX.

STatuliberi easdem pœnas patiuntur, quas cæteri servi, *l. 29. pr. d. statul十ber.* Obst. *l 9. § fin. d. pœn. l. 14. d. quæstion. l. 1. § 1. si is qui testament. lib. esse juss.*

CLX.

LIbertates in fraudem creditorum testamento datæ prioribus creditoribus dimissis propter novos creditores sunt irritæ, *l. 25. qui & à quib. manumiss. liber.* Obst. *l. 15. quæ in fraud. creditor.*

Ex Libr.41.

CLXI.

QVi suâ materiâ sciens ædificat in alieno solo, suâ voluntate amisisse proprietatem materiæ intelligitur, ideoque nec diruto ædificio vindicatio ejus materiæ ipsi competit, *l.7.§.12. d. adqvirend. rer. domin.* Add. §.30. *J.d. rer. divis.* Obst. *l.2.C.d. rei vindicat.* Add. *l.37.ff. eod. tit.*

CLXII.

BOnæ fidei possessor percipiendo fructus tàm industriales quàm naturales suos non dubiè facit, *l.48. pr.§.2.d. adqvirend. rer. domin.* Add. §.36. *J.d. rer. division. l.28.pr.l.25.d. usur. & fructib. & caus. l.13. quib. mod. ususfruct. l.78.d. rei vindicat. l.136.d. divers. regul. jur. antiqv.* Obst. *l.45.d. usur. & fruct.§.36 J.d. rer. divis.*

CLXIII.

INfans sine tutoris authoritate non potest incipere possidere, quia affectionem tenendi non habet, licet maximè rem suo corpore contingat, *l.1.§.3.l.32.§.2.d. adqvirend. vel amittend. possess.* Obst. *l.3. C. eod. tit.*

CLXIV.

QVemadmodum nulla possessio adquiri nisi animo & corpore potest, ita nulla amittitur, nisi in quâ utrumque in contrarium actum est, *l.8.d. adqvirend. vel amittend. possess.* Add. *l.153.d. divers. regul. jur. antiqv.* Obst. *l.3.§.6.d.t.d. adqvirend. vel amitt. possession.*

Ex Libr.42.

CLXV.

PErsonis, quæ in id, quod facere possunt, conveniuntur, adnumeratur quoque socius, socius autem omnium bonorum accipiendus est, *l.16.d. re judicat.* Obst. *l.63. pr. pro socio.*

Si

CLXVI.

SI convenerit inter litigatores, quid pronuntietur, non abs re erit, judicem hujusmodi sententiam proferre, *l.26.d.re judicat.* Obst. *l.19.pr.d.recept.qvi.arbitr. receper.*

CLXVII.

COmmoda præmiorum, quæ propter coronas sacras athletis præstantur, jure pignoris in causam judicati capi possunt, *l.40.d.re judicat.* Vid. *l.4.pr.d.his qui notant.infam.l.6.§.13.d.excusat.l.unic.C.d.athlet.libr.10.l.4.C.d.execut.rei judicat.* Obst. *l.5.C.qvæ res pignor. obligar.poss.*

CLXIIX.

CReditor conditionalis in possessionem bonorum debitoris non mittitur, *l.14.§.2.qvib.ex caus.in possess.eat.* Add. *l.7.§.14.d.tit.* Obst. *l.6.pr.l.11.eod.tit.*

CLXIX.

Ex Libr. 43

CUm inter duos, quorum alter ejusdem rivi aquam nocturnam, alter diurnam haberet, convenisset, ut permutatis inter se temporibus aquâ uterentur, illique ampliùs tempore servitutibus præfinito ita duxissent, ut neuter eorum suo tempore usus esset, jus utendi amisisse non videntur, *l.5.§.1.d.aqv.quotid.& æstiv.* Obst. *l.10.§.1.qvemadmod.servit.amittit.*

CLXX.

RIvum attollere vel deprimere non licet, *l.1.§.fin.d.riv.* Add. *l.3.§.15.d.itin.actuq; privat.* Obst. *l.11.pr.commun.prædior.*

CLXXI.

JUs nuntiandi novum opus competit servitutem habenti, *l.unic.§.3.d.remission.* Add. *l.6.§.fin.si servit.vindic.*

l. 15. d. servitut, prædior. urbanor. Obst. *l. 14. d. oper. novi nuntiat.*

CLXXII.

QVi precariò aliquid ab alio habet, non possidet, sed possessio apud eum, qui concessit, remanet, *l. 6. §. 2. d. precar.* Obst. *l. 15. §. 4. eod. tit.*

CLXXIII.

Ex Lib. 44. IS, qui insulam petiit, si deinde cæmenta vel tigna petat, in eâ conditione est, ut videatur aliud petere, & proinde exceptione rei judicatæ non summovebitur, *l. 7. §. 2. d. except. rei judicat.* Obst. *d. l. 7. pr. vers. item si quis fundum.* Add. *d. l. 7. §. 1.*

CLXXIV.

VItium auctoris, qui justum initium possidendi non habuit, successori neque nocet, neque prodest, *l. 5. pr. d. diverf. temporal. præscript.* Obst. *l. 11. C. d. adqvirend. vel amittend. possession. l. 13. §. 1. ff. eod.* Add. *l. 4. §. 29. d. dol. mal. & met. except.*

CLXXV.

QVi solus in fluminis publici diverticulo pluribus annis piscatus est, alium eodem jure uti prohibere potest, *l. 7. d. diverf. temporal. præscription.* Obst. *l. 45. pr. d. usurpat. & usucap.*

CLXXVI.

ETiamsi minimo momento novissimi diei possessa sit res, nihilominus repletur usucapio, nec totus dies exigitur ad explendum constitutum tempus, *l. 15. pr. d. diverf. temporal. præscription.* Obst. *l. 6. d. usurpat. & usucapion. l. 6. d. obligat. & action.*

CLXXVII.

Ex Lib. 45. ALio viginti aureos interrogante, alio decem aureos respondente obligatio nisi in decem non erit con-

contracta, *l. 1. §. 4. d. verbor. obligat.* Obst. §. 5. *J. d. inutilib. stipulation.*

CLXXIIX.

FActâ stipulatione sub die & conditione, licet conditio extiterit, dies tamen actori etiam expectandus est, *l 8. d. verb. oblig.* Add. *l. 10. §. 1. si quis caut. in judic. sistend. caus. l. 27. §. 1. l. 72. §. 1. l. 99. §. 1. l. 124. d. verb. obligat.* Obst. *l. 10. eod. tit.*

CLXXIX.

SI quis insulam sibi ædificari stipulatus sit à quodam, non antè agi potest ex eâ causâ, quàm tantum temporis præteriit, quo insula ædificari potuerit, *l. 14. d. verbor. obligation.* Add. *l. 84. l. 73. pr. l. 10. eod. tit.* Obst. *l. 72. §. 2. d. tit.*

CLXXX.

PRomissor, quamvis pendente conditione fati munus impleat, heredem relinquit obligatum, *l. 57. d. verb. obligation.* Add. §. *4. J. eod. tit.* Obst. *l. 122. §. 4. ff. d. t.*

CLXXXI.

FIdejussori, qui pro furioso vel prodigo intervenit, non subvenitur, *l. 25. d. fidejussor.* Obst. *l. 6. d. verbor. obligat.*

Ex Libr. 46.

CLXXXII.

SI debitori deportatio irrogata sit, non potest pro eo fidejussor accipi, *l. 47. pr. d. fidejussor.* Add. *l. 14. §. 1. in fin. d. novation.* Obst. *l. fin. in fin. d. duob. reis constituend.*

CLXXXIII.

CUm quis sibi aut Titio dari stipulatus est, ita demum rectè Titio solvitur, si in eodē statu maneat, quo fuit, cùm stipulatio interponeretur, cæterùm sive in adoptionem, sive in exilium iverit, vel aquâ & igni ei interdictum, vel servus factus sit, non rectè ei exolvitur; tacitè enim inesse hæc conventio stipulationi videtur, si in eâdem causâ maneat, *l. 38. pr. d. solution. & liberation.* Add. §.

l.ult.§.ult.d.verbor.obligation. Obst. *l.95. §.6. d.solution. & liberation.l.56.§.2.d. verbor. obligation.*

CLXXXIV.

PRocurator, licet speciale habeat mandatum, absque præviâ novatione non potest acceptum facere, *l. 13. §. 10.d.acceptilat.* Add. *l.123.l.77.d.divers.regul.jur.l.pen. d. acceptilation. l. 38. §. 17. d. verbor. obligat.* junct. *l. 1. d. acceptilat.* Obst. *l.3.d.t.d. acceptilation.*

Ex Lib. 47.

CLXXXV.

SOla cogitatio furti faciendi non facit furem, nec furtum committitur sine contrectatione, *l.1.§.1. §.ult. l.21. §.7.l.52.§.19.d.furt.* Obst. *l.6.l.52.§.20.l.27.§. fin.d.t.d.furt.*

CLXXXVI.

RApiens alienam ancillam meretricem libidinis causâ furtum non committit, *l. 39. d. furt.* Obst. *l. 82. §. 2. eod. tit.*

CLXXXVII.

MUlier, quæ datâ operâ partum abegit, non afficitur ultimo supplicio, sed in temporale exilium datur, *l. 4. d.extraordinar. crimin.* Add. *l. 8. ad leg.Cornel. d. sicar. l.39. vers.sed & si qua.d.pœn. l.1. pr. ad leg. Cornel.d.sicar.* junct. *l.9. §.1.ad L.Falcid.l.14.C.d.fideicommissar. libertat. l. 2.d. mort. inferend.* Obst. *l. 7. l. 26. d. stat. homin. l. 39.l.38.§.5. d.pœn.l.pen. C.ad leg. Cornel. d. sicar.*

CLXXXIIX.

TErminorum avulsorum non est multa pecuniaria, sed pro conditione admittentium coercitione transigendum, *l.1.d.termin.mot.* Obst. *l.3.pr.eod. tit.*

Ex Lib. 48.

CLXXXIX.

IN meretrice nuptâ adulterium committitur, *l. 13.§. 2.ad leg.Jul.d.adulter.* Obst. *l.22.l.29. C.eod. tit.*

Ac-

CXC.

ACcusatio suppositi partus & parricidii nullâ temporis præscriptione depellitur, *l. 19. §. 1. ad leg. Cornel. d. fals. l. fin. ad leg. Pompej. d. parricid. l. 13. d. Senatusconsult. Silanian.* Obst. *l. 12. C. ad leg. Cornel. d. fals.*

CXCI.

QVi de re civitatis aliquid surripit, peculatus crimen incurrit, *l. 4. §. 7. ad leg. Jul. peculat.* Obst. *l. 81. d. furt.*

CXCII.

QVi præscriptione temporis exclusus causam adulterii perferre non potuit, in Senatusconsultum Turpillianum non incidit, *l. 11. ad Senatusconsult. Turpill.* Obst. *l. 1. §. 10. eod. tit.*

CXCIII.

LIteræ dimissoriæ necessariò & quidem instanter ac sæpiùs ab appellante sunt petendæ, *l. unic. §. 2. d. libell. dimissor.* Obst. *l. 6. §. ult. C. d. appellation. & consultation.* *Ex Lib. 49.*

CXCIV.

CAusa capitalis & ex quâ relegatio sequitur per procuratorem agi non potest, *l. 1. an per alium caus. appellation.* Obst. *l. 3. C. d. accusation. l. 33. §. 2. d. procurator. l. 11. d. public. judic.*

CXCV.

POEna ejus, qui delatorem corrumpendo pro victo habetur, non transit ad heredes in tantum, ut, licet defensionem parati sint suscipere, bona nihilominùs in fiscum cogenda sint, *l. 29. pr. d. jur. fisc.* Obst. *l. 2. d. bon. eor. qvi ant. sentent. mort. sibi consciver.*

CXCVI.

NOn solùm res quocunque modo in fraudem fisci alienatæ, verùm etiam non quæsitæ revocantur, *l. 45. pr. d. jur. fisc.* Obst. *l. 46. eod. tit.*

Ex Lib. 50.

CXCVII.

PAter, si filiofamilias ad decurionatum non consensit, propter gesta ejus in Republicâ non tenetur in solidum, *l.6.§.4.d.decurion.* Add. *l.20.§.6.famil. erciscund. l.2.pr. ad municipal. l.1.C. quod cum eo qui in alien. potestat. l.1.C.d. filiisfamil. & quemadmod. pro his pat. teneat, libr.10.* Obst. *l.2. C.d.t.d. filiisf. & quemadmod.*

CXCIIX.

IN id, quod quis propter honorem pollicitus est, eo mortuo heredem non oportet conveniri, *l.11.d. pollicitation.* Obst. *l.6.pr.l.9.l.14.d. pollicitation.*

CXCIX.

PRofessores juris civilis (& Philosophi, *l.1.§.4.d.extraord.cognition.* junct. *l.8.§.4.d.vacat.& excusat.muner. l.5.§.7.d.excusation.*) non possunt salarium petere, *l.1.§.5. §.8.d.extraordinar.cognition.* Obst. *l.4.eod.tit.*

CC.

TUtoris datio ad certum tempus vel sub conditione non valet, *l.77.d.diversf.regul.jur.antiqu.* Add. *l.6.§.1. d.tutel.* Obst. *§.3.J. qui testament. tutor. dar. poss.*

JAM SATIS EST, MEA VELA LEGO, TERRAMQUE SALUTO;
MAXIMA CLEMENTI LAUS SIT HONORQUE DEO.